

Vanan på gott och ont

Av Jonatan Ådahl, lektor i Gamla testamentet och hebreiska

Vänj den unge vid den väg han ska vandra, så viker han inte av från den när han blir gammal.

(Ords 22:6).

De unga åren är för alla formativa år oavsett vad som görs av dem. Guds ord uppmanar oss att använda dem väl. Det gäller för alla kristna att leva ett helgat liv i omvändelse närt av Guds ord och ledning. Vanor som sätts i unga år lämnar ofta avtryck och sätter djupa spår. "Att vänja" betyder här träna, tillägna, forma ens tanke och liv efter visheten, d.v.s. efter Kristus och hans ord. "Den unge" kan betyda ett barn, en yngling, en ung man, en tjänare, en vapenbärare, eller en slav. Det handlar om någon som står under någon annan. Bibelordet gäller på ett särskilt sätt barn och ungdomar, men vi är alla ynglingar i relation till Jesus. När det står "vid den väg" (hebr. *enligt hans väg*) så betyder det både att vänjandet ska vara anpassat efter ynglingens situation, d.v.s. personlighet, karaktär, plats i livet, utveckling; och att vägen är det som den unge ska formas av. Den unge ska tränas anpassat utifrån sina förutsättningar där han är, så han utrustas och kan vandra den väg Gud vill.

Den som har unga i sin vård, t.ex. om man är förälder, lärare, eller herde, behöver träna den unge (barnet/ungdomen/eleven/studenten/församlingsmedlemmen/sig själv) enligt Hans väg. Det betyder att vänja honom eller henne vid Guds ord och det liv som ett liv i Kristi efterföljelse innebär. Detta ska göras avpassat efter den unges förmåga och färdigheter. Det viktigaste som behövs för att träna någon annan är att själv vara vid god kondition i sin egen träning i Guds ord och gudsfruktan. Man behöver leva som man lär. Vi behöver själva leva av Läraren, Jesus, som är Visheten.

Ordspråket beskriver här en generell sanning. Det man lär sig som ung fortsätter för de flesta att spela stor roll även senare i livet, så även vad gäller det andliga. Men det ges inte ett absolut löfte här. Generellt är det så att den som fått en god andlig grund till både lära och liv i gemenskap med Visheten, Jesus – den personen fortsätter att

sköta om denna gemenskap, d.v.s. man avviker inte från vägen.

Man gör som man är van. En fysisk vana är svår att bryta och ett tankemönster ännu svårare. Just därför är det så viktigt att lägga goda vanor tidigt. Just därför är det så allvarligt när man gör synden till en vana. En vana är svår att bryta – den onda syndens vana ännu svårare. Jesus har brutit syndens och dödens makt. Du får ta emot Jesu nya liv och den vana han bjuder dig på nytt att ta del av – Jesu livs-vana, den goda vanan. Den goda vanan är att leva i Jesu vana. Det är att leva av hans förlåtelse, med hans ord och honom själv som följeslagare och ledsagare på vägen, både i livet och i Guds ord. Just eftersom man ofta gör som man är van, så är det viktigt att själv odla sunda och goda andliga vanor och hjälpa andra göra detsamma. Så vill Jesus att vi alla ska ha stora öron att höra med så att vi hör hans ord och handlar efter dem.

Min son, tag vara på mitt tal, vänd ditt öra till mina ord. Låt dem inte vika från dina ögon, bevara dem i ditt hjärtas djup. Ty de är liv för var och en som finner dem och läkedom för hela hans kropp. Framför allt som skall bevaras må du bevara ditt hjärta, ty från det utgår livet.

(Ords 4:20–23)

**Vi
behöver
själva
leva av
Läraren,
Jesus,
som är
Visheten.**